

Matka se mezitím pokoušela dovědět, kolik jich asi dnes přijde na oběd, na večeri, protože když sem jela, měla dojem, že jede vařit pro pět. Nanejvýš prý občas někdo přespí, tvrdil Leo.

„Tak zítra asi deset k obědu,“ vyvedl ji z omylu otec Pavel hned po příchodu a pomáhal pak po vesnici vypůjčit velký hrnec, pekáč, cedník, kastrol, když lapala po dechu, v čem uvaří. Koupit nářadí nebylo za co a i kdyby, než by zajela do Znojma... co práce může mezi tím udělat. Zjistila si tedy, co vlastně ve spíži a mrazáku mají - brambory prý jsou vlastní, vajíčka, trochu zeleniny, občas dostanou sádlo a trochu mléka. To bude základ. Bohu díky za to! Zlaté Přímětice, Vranov často kručí krutý hlad. Z domova přivezla co mohla. Palačinky, které dala do ledničky, zmizely do rána, tak jim připadly vzácné.

Dívka jí dala poslední číslo farního časopisu, který prý Fatym vydával hned od začátku svého působení, kde byl program misii, aby se maminka alespoň trochu zorientovala. Rychle tedy pročetla: Chvály, růženec, Mše sv. s misijní promluvou, lidový zpěv, druhá promluva, společná adorace, biblický růženec, četba na pokračování, korunka k Božímu milosrdenství, lidový zpěv, životopis světce, litanie, zpěv, Anděl Páně, polední zpytování svědomí, slovo na den, rozjímání nad ním, rozjímání před Nejsvětější svátostí, litanie k P.Marii a mariánská píseň, čtení z Následování Krista, zpěv, litanie k Božskému srdci, bolestný růženec, rozjímavé čtení z Písma svatého, pobožnost chvály, přednáška o duchovním životě, křížová cesta, píseň Svatý kříži, rozjímavé příběhy - ticho - zpěv, smírná pobožnost, slavný růženec, mše sv. s misijní promluvou, stavovská promluva, večerní chvály, výstav Nejsvětější svátosti, zpívaný kompletář. Vše v přesném časovém sledu.

Každá promluva byla rozvedena s názvem, komu je přesně určena. Lidé si mohli vybrat podle zájmů, času a potřeb duše. Kromě tohoto základu začaly v Přímětících s misii dětské mše sv. ve hřbitovní kapli. Mše sv. v ostatních vesnicích sice v omezeném množství trvaly, biblické hodiny, bohoslužby slova, normální služby lidem - křty, pohřby, svatby, promítání dětem na faře. Bože, jak potom nemají všichni „padat na hubu“! Promiň, Pane, vybičovali se k velkým věcem, ale ty si to řidiš! A mne musí teď především zajímat, jak je nakrmím a vykouzlím teplo domova.

„Teď někteří zůstali po mši svaté na misijní promluvě otce Jindřicha, další dva mají službu v Divišově památníku s adorujícími, jáhen „táhne“ pak s lidmi lidový zpěv, ale další promluvu, ta bude taky prima, bude mít otec Marek,... fakt nevím, kolik se jich stáhne nakonec na oběd. Nejvíce jich přijede k večeru.“ Katechetka vysvětlovala nad plánek misii, ale matka už rychle vyplula s kabelou do obchodu. Později popisovala jednotlivá jídla, protože nikdo čas nemohl dodržovat, a dávala je na ostatní stoly v kuchyni, které prý dostali právě odkudsi z Rakouska. Nápis: snídaně, oběd, večere vedle sebe. Snad si poradí,

kdyby zde právě nebyla. Mimo vaření a úklid se snažila dostat na každý z programů misii aspoň jednou, proto je střídala.

To bych si nikdy nebyla myslela, že mohu i takhle sloužit, přemítala pak nad hrnci. „Mohu vám třeba hrát na varhany, nebo nebudou taizácké zpěvy, přidala bych se...“ nabízela synovi, ale ten zděšeně vyhrkl, protože znal její energii a aktivitu: „Jenom nám tam, prosím tě, nic neorganizuj, jenom co ti otec Pavel řekne, ano?“

Rozesmálo ji to, ale přijala tedy roli jen hospodyně. Stejně nevědí, že jí tam nejvíce táhne kromě pomoci něco jiného. Vzít tak mikrofonek a vetřít se s ním nebo i bez něj všude a zjistit, jak, proč, zachytit život tohoto týmu a dát tak možnost nahlédnout do něj i ostatním lidem... Je to škoda, protože nikdo neví, že cosi takového u nás existuje. Vždyť by to druhým mohlo pomoci...

V republice je tolik statečných, kteří doslova padají prací pro Boží lid, ale kdo o nich ví? Rádio Proglas, charity, domovy pro matky v tísní, pro narkomany... Nebo o tom raději nepsat? Ne proto, že právě ta tichá služba, neviditelná lidským očím, je Bohem nejvíce přijímána, ale i proto, že se pak traduje, jak jsou křesťané blbí, pracují zadarmo a tam, kde nikdo nechce? Jak dělají i za ty - v sociálních oblastech -, jejichž je to náplní práce? Jak se nechtějí a neumějí domoci práva a spravedlivé odměny?

Ne, tento přístup a pohled světa můžeme znát, můžeme usilovat o život na úrovni, rovnoprávný s ostatními, ale než si ho „vykoledujeme“/ nebo taky ne, nakonec - co na tom záleží, chce - li právě tím Bůh zviditelnit naši nezištnost a bratrství-/bez nároků na rovnoprávnost mzdy rádi potáhneme kárku oslů a soumarů, na něž lze bezhlesně naložit vše. Radost a štěstí překrývá lopotu, která se tak vůbec nebere. V tom je ta síla oběti, která přemáhá svět! To nejkrásnější je, že se to jako „obět“ vůbec necítí.

„Vždyť by to mohlo lidi získat,“ přesvědčovala pak otce Pavla, když z něj marně ždímal informace.

„Víte, já se bojím,“ bránil se.

„Boj se, boj,“ podporoval ho ještě dareba Leo. „Máš proč.“

„Víte, dokud žijeme, nemůžete to napsat tak, jak to je. Tolik lidí by se cítilo dotčených, že se třeba na ně zapomnělo. Že jinde dělají víc a nedělají z toho vědu. Nebo i to ekonomické... právě nám hrozí pokutou, protože prý cosi nemáme v pořádku, ale je to nejspíš odplata za to, že jsme se odvážili brojit proti podivným diskotékám.. Prostě to nejde.“

Matka však přesvědčovala dál: „Ale o to přece vůbec nejde, napíše se jen.. bylo mnoho těžkostí..“

„Jenže to bude bezbarvé, nikdo tomu neuvěří. Nebo se tam vůbec nepoznáme, víte, fantazie svádí.. Až umřeme, prosím, to bude jiná. Jen tady, abyste si

neřekla, že jsem úplně nevděčný, jsem vám přinesl všechna vydání našeho časopisu od začátku. Tam je jenom to, co vědí i druzí. Snad tím nic nepokazím.“

„Dík za úlitbu bohům, ale jestli je to Boží vůle, stejně to napíšu. A budeš mít na svědomí stylizovaný příběh,“ vyhrožovala z legrace Pavlovi, kterého znala od jeho ministrantských let z jejich farního chrámu v Brně Králově Poli. Byli čtyři bratři, Pavel asi nejenergičtější, po mamince. Zdánlivě nenápadný, „obyčejný“, ale jaký je to organizační talent! No a teď dělá faráře na první štaci jejímu nejmladšímu synu.

Pavel mlčel, ale pro jistotu dal embargo otci Markovi cokoli o Fatymu vyprávět. Ten by byl možná povolnější, domnívala se, ale raději tedy nevyzvídala, jen celá vnitřně hořela a natahovala tykadla, aby jí nic neuniklo. Stojí to tady přece všechno za to, já vám dám, tajnuškáři, vyfabuluji i mrtvé z hrobu. Třeba mně pak otec biskup - nebo propána vám - nevynadá. No a když... málem pohodila hlavou jako trucovité děvče. Protože - moc záporně vás jistě nezachytím, když jsem vším tady okouzlená. Tak žertovala a bavila se sama pro sebe rozhodnutá aspoň to zkusit.

Šla teď vytáhnout z velkého mrazáku maso, nakoupili lacinější vepřové, jedí je jen v neděli. Otec Pavel chtěl, aby je zpracovala pro další zmrazení, protože oni si nic uvařit neumějí nebo spíš nemají čas. Na mrazák se složila zase jeho rodina, ostatní přístroje byly Leovy. V mrazáku bylo ale do poloviny naskládáno moštu. „To je pro děti, ať jim máme co dát,“ otec Pavel nechal zmoštovat všechna zahradní jablka, „ale teď o misiích můžeme nabídnout i dospělým.“

Maminka jako by slyšela telefonický rozhovor, když Leo po měsíčním nástupu do Vranova přesídlil s otcem Pavlem do Přímětic.

„A co tam, prosím vás, mají, co jim máme koupit, mají na čem jíst a spát?“

„Vypůjčili si od nás jeden kastrolek, čistili si ho tady,“ odpověděl pravdivě otec Milan.

„Aha, tak skleničky, talíře, všechno.“

„Talíře prý ne, talíře dostal na rozloučenou od farníků otec Pavel v Bystřici nad Pernštejnem, kde byl před tím,“ referoval dál otec nějak hrdě.

„A co postel a peřiny, máme je Leovi přivést?“

„To asi ano, to tam není. Možná svezou časem něco z neobydlených far, ale postelí a skříní je málo, my taky nemáme.“

To bylo v červenci. A doteď má Leo věci po zemi. No, už oběhala na inzertaty starší nábytek, už brzy bude žít jako kulturní člověk. Musí mít zázemí, když přijde utahaný, aby ho taky něco potěšilo, uspořádá mu to, dovolí - li. Leo má estetické citění, je vůbec trochu bohém, ať se mu aspoň tedy v tomto dýchá lépe. Bohu díky, že farníci vybavili před tím otci Jindřichovi obytné prostory ústředním topením, že mají na faře teplo a koupelnu. Kdyby si měli topit...

Maminka se přistihla, že se stále obírá synem, místo aby myslela na to, proč sem přišla. Ale copak to není pořád její maličký? Plaše se sice odtahuje, když ho jde na dobrou noc pohladit a dát mu křížek, spíš to trpí a nechce ji urazit. A ona by tak ráda vzala jeho hlavu do dlaní. Zrovna teď - ač nejsou Vánoce - jí napadá: labuti má a loutno má, nynej má harfo líbezná, synáčku můj... Pane Bože! Ten by se rozesmál, jak teď nemůže!

„Tož, néso jaksek na te cite,“ řekl jí kdysi, když jí prosil, aby ho učila hanácky a zdůvodňoval svou zdrženlivost. Navenek je velmi plachý, i když má ruskou duši, jak řekl otec děkan z fakulty, který měl primiční kázání.

Už dost, je tady okolo tolik druhých a já myslím jenom na syna.. peskovala se. Před lidmi se nikdy neprozradila, ale tady v soukromí se pyšní. Jako malému děcku, které na prstech vypočítává svoje.. „heč“... se valí další nutkavé myšlenky. Třeba jak byl po maturitě vybrán přes YMKU do Ameriky jako vedoucí prázdninového tábora, nebo jak ještě za totality, šestnáctiletý, zorganizovali se spolužákem Michalem, evangelíkem, dva vlaky na setkání mládeže do Wrocławu. To ještě neležel v žádné volné chvíli v knihách! Vždyť i z Ruska si jich přivezl půl metru. To ještě sportoval, byl výborný běžec, lyžař i plavec. Kdežto teď se jen hrbí a je nemocný. Matka střídala své představy, obdiv málem s vyčítáním... Chudák Leo, ten by měl teď z ní „radost“!.. Ne, skutečně je nějaká divná. To jí chce rohatec opravdu posunout k pyše? Už dost, propána, co je na tom tak divného, dal-li mu Bůh nějaké dary? Druhým taky, každému přece jiné. Kdoví, jak si takový studijní typ poradí tady v praxi.

„Jsem pohlóplenec, pohlóplenec“ - řekla jí jednou o sobě babička, když se jí svěřovala, jakou má z dětí radost. Tož, je tedy i ona - asi dědičně - pohlóplenec.

„To bude dobré, mami,“ klepala jí dcera vždycky významně na rameno s úsměvem jako tomu, kdo se už mate, když se před ní začala nad některým z dětí „hrdit,“ jak říkaly.

„Nobelova cena nezaškodí,“ dobíral si ji starší syn, když vyprávěla o Leovi, že jí dělal vždycky jen radost, samé jedničky pořád, jemný, slušný...

To je asi proto, že je teď nemocný, proto na něj myslím a je mi ho líto, že teď nemůže sloužit jako druzí. Však Bůh ví, proč. Třeba mu to je dáno k ještě větší skromnosti.

Maminka nechala bublat maso na plotně a vyšla nahoru. Kde je Libor s Leem, copak ještě oba spí? Snídali vůbec? Nebo tehdy, kdy právě v kuchyni nebyla, něco zhltili, taky v rychlosti? Leo vlastně včera říkal, že musí zajet k jedné nemocné paní se svatým přijímáním, jiný muž si ho objednal na pohovor o víře. A odpoledne a večer má zpovídat. Ve studených chrámech a měl by ležet. Jenomže, copak může, když ti ostatní tolik dělají?

„V tomto stavu? Vždyť si ublížíš..“ děsila se.

„Mami, prosím tě, tak to ne, to mi nemůžeš do ničeho mluvit, ano?“

Za dveřmi malé místnůstky Libor latinsky ministroval, Lea neslyšela. Věděla, že mu lékař zakázal kvůli hlasivkám i jen šeptat. To však porušuje. V kostelech tady mikrofony nemají. Potichu pootevřela dveře. Syn v albě a štole právě pozvedal hostii. Na malém oltářku blikaly dvě svíčky, uprostřed stolu ležel jeden bílý ubrousek z jejího nejsvátečnějšího prostírání. Nemohla rychle kleknout, koleno po nedávném úrazu zlobilo, ale slova Pán můj a Bůh můj už říkala pokorně ze země. Vlevo pohozený Liborův spacák s jakýmsi svetrem, Libor přísluhující Leovi v temném kutlošku. Světlo Kristovo, světlo Kristovo... napadalo jí nesoustředěně, protože malé plaménky zjasňovaly knězovy ruce a hostii. Jak je to dlouho, co byl Libor u prvního přijímání? Byl to Leův misionařský vliv už tehdy od dětství? Pane, Pane, ty jsi tak dobrý, měla bych teď v tomto okamžiku mše prosit za živé, za všechny, nejvíc za Leovo zdraví, ale mohu ti jen děkovat. Nemohu za to, že se moje srdce pořád rozšiřuje láskou, když vidím Lea u oltáře. Ještě jsem to asi dostatečně nepochopila, že mám jednoho syna knězem. Labuti má... synáčku můj!

Musela se zvednout. Pro velké dojetí. Už senilní, nebo hloupne? Ale copak může za to, že má všechny své děti ráda a je na ně hrdá?

Doběhla do kuchyně, maso bylo v pořádku. U stolu seděli „civilkáři“. Tomáš, spíš jehňátko Tomášek, tak na ni působil a Vlád'a, čerstvý absolvent přírodovědy.

„Dobrou chuť!“ popřála.

Poděkovali a něčemu se dousmívali.

„Copak, kluci? Něco v kostele?“

„Tam jde všechno jako na drátku, ale připomněli jsme si, jak otec Leo mystifikoval s vážnou tváří Toma. On mluví málo, ale když něco řekne, stojí to za to a vyprávíme si to jako vtíp.“

„Copak?“

„Tady v těch lahvích je mošt.“ Vlád'a jednu nazvedl. „Tomáš chtěl načít druhou, vidí, že je obsah bílý. Zeptal se, co to je. A otec Leo s vážnou tváří řekl: „To je taky mošt, ale z bílých jablek.“ Samozřejmě, že to bylo mléko.

Maminka se zasmála jen jaksi ze slušnosti. Všimla si spíš už po několikáté toho, že všichni mladí otcům vykají, oni naopak všem tykají, a zásadně je oslovují otče. A oni si mezi sebou taky dost často otče říkají. Nepůsobí to legračně. A nakonec - tolik děvčat - určitě je to lepší než kdyby na ně pokřikovala jen jménem. Asi i to může lidi oslovit a přesvědčit o vzájemných vztazích. Ale ty podezřívavé stejně asi nic nepřesvědčí.

Z „kanceláře“ vystrčil hlavu otec Marek, potichu postál v modlitbě nad jídlem, slušně si sedl ke stolu, ale náhle roztáhl doširoka ruce a vykřikl: „Topinky, dejte to sem, všechno“ a ukázal prstem na navršený talíř.

„Nalačno, místo snídaně?“ obávala se matka.

„Otec je má moc rád, když je doma, jeho maminka mu je dělává,“ prozradil Tonda, který se právě přikolábal z venku.

„Ale asi jenom v pátek, ne?“

„Otec Marek v pátek ani ve středu nejí. Nanejvýš se napije čaje, to nevíte?“ Jako by ji Toník pokáral.

To znamená, že byl včera celý den až doted' hladný. A zítra chce dělat cibulovou omáčku s knedlíkem a vajíčky, aby se zasytili. A to on zase bude hladný. Maminka Markovi honem přistrčila lepší topinky s vejci, kterých bylo méně. Nechtěla „klukům“ vyplýtvat všechna vajíčka a sádlo, i když ji Pavel ubezpečoval, že jim lidé právě toto přinesli, že šetřit nemusí.

Otec Marek jedl pomalu, zřetelně si chvíli odpočíval. Pak bleskově obhlédl kuchyni, v rohu stál obrovský nevynesený odpadkový koš: „Chlapci,“ obrátil se k civilkářům, „kdo z vás to má na starosti?“

„Včera jsem prosila Vlád'u, nevím, kam to vynést,“ odpověděla za ně matka.

„Hned, zapomněl jsem,“ vyskočil Vlád'a.

Marek nic neřikal, ale maminka pochopila, že na Vranově má každý svou práci rozdělenou a proto to tam perfektněji šlape. I vaření má někdo na starosti. Tady si ničeho hmotného otec Pavel nevšimne. Když si krájí něco i přímo na stole, neuklidí po sobě drobky, Ramu, nic..., jaký mají pak kluci příklad! Pořád v ní něco proti otci Pavlovi nadsakovalo.

Otec Marek uslyšel, že vzadu do pokojíku přišla děvčata. Zavolal je, protože se s nimi potřeboval ještě domluvit na odpolední dětskou mši. „A řekni mi, co budeš teď odpoledne učit v náboženství,“ obrátil se k jedné. Dívka poslušně odpovídala, ostatní ztichli a za chvíli šli po své práci. Matka se zhoupla zase ke svým myšlenkám.

Otec Pavel je neprakta a zapomíná - přečetla si ve farním časopise odpověď na dotaz „redaktorky“, jaká byla spolupráce s otci na prázdninových táborech.

Něco na tom asi bude, přiklonilo se v ní ochotně to špatné na Pavlovu váhu. Vždyť - copak jí nepřinesl jakési staré mlýnky na mák a strouhanku, na které farní půdě je vzal? /a nenabízel je? : „To bude dobré na zeleninku, ne? Dá se to na tom pomlet? Co říkáte?“ Nezasmála se, i když by ho to jistě neurazilo, jen poprosila Vlád'u, až zeleninu očistí, aby přijal nabídku katechetek a na robotu zeleninu pomlel. Vida, hned se jí vzpomínka hodí. Asi proto, že otec Pavel nechce Fatym popularizovat, proto je proti němu tak najetá. Její maličkaté velké já je uraženo. Za pokání půjde dvakrát na jeho přednášku o duchovním životě. Jenomže - jaké za pokání, promluvy jsou na úrovni. On jedná správně, ale ji stejně nezadrží.